

In dit zelfinterview beantwoordt choreografe Mette Ingvarstsen de vragen die zich stelden tijdens 'The Making Of The Making Of': de onderzoeksfase die vooraf ging aan de creatie van de voorstelling 'Why we Love Action'. Het performancelichaam werd in die periode geconfronteerd met het filmische lichaam: hoe kan je de manipulatieve technieken van de filmproductie tegelijkertijd subverteren en vertalen naar het podium? Wat is de link tussen theatraaliteit en film? Wat kunnen we begrijpen over performativiteit doorheen ons begrip van het bewegende beeld?

filmische lichamen, affect & virtualiteit in een wereld van spectaculaire expressies

tekst: METTE INGVARTSEN | foto's: PETER LENAERTS

Vanuit het werkproces van *Why We Love Action* | concept: METTE INGVARTSEN | performers: ELEANOR BAUER, JEFTA VAN DINTHER, LUCIA GLASS, METTE INGVARTSEN, PETER LENAERTS, KAJSA SANDSTROM, MANON SANTKIN
VERTALING: ELKE VAN CAMPENHOUT

etcetera 107

Kan je uitleggen wat je verstaat onder een filmisch lichaam? Film functioneert door ont dubbeling: de verdubbeling van de realiteit, van narratieven, van karakters, van lichamen, van beeld en geluid. In die termen is een filmisch lichaam een representatief lichaam – een lichaam dat een positie inneemt in een bepaald verhaal, maar op hetzelfde moment een specifieke positie binnen het beeld. Ik begrijp ook het filmische lichaam als een vehikel om gewaarwordingen over te brengen. Een katalysator voor expressie die in bepaalde gevallen de toeschouwer manipuleert en in andere gevallen niet, afhankelijk van het soort cinema dat we voor ogen houden. In elk geval produceert het filmische lichaam een affect, een verandering of invloed op het lichaam van de toeschouwer, en dat is het mechanisme dat mij bijzonder interesseert.

Waarom? Omdat het functioneert op het niveau van de herkenning, wat op zichzelf niet zo interessant is. Maar wanneer datgene dat herkend wordt en wat fysiek wordt gevoeld niet langer synchroon lopen, gebeurt er iets anders. Het is bijvoorbeeld op het moment dat de montage van de film belangrijker

wordt dan wat er wordt getoond, binnen één enkel beeld, dat zo'n verschuiving kan plaatsvinden. Je zou waarschijnlijk ook aan andere voorbeelden kunnen denken, maar het heeft te maken met het verschuiven van een taal die gebaseerd is op begrijpen, naar een lichamelijke transfer die gebaseerd is op sensatie. Van een effectieve naar een affectieve manier van ervaren. Het is dit 'tussengebied' tussen de beelden, de spleten, de plaatsen waar er geknipt is en de connecties die dan ontstaan, die het mogelijk maken voor een film om ergens anders over te gaan dan over hetgene je wordt getoond. Het is interessant om hier over na te denken in relatie tot hoe vorm en inhoud verbonden zijn, ook in relatie tot het theater.

Kan je misschien even uitleggen wat je bedoelt met een verschuiving van effect naar affect? Eerst moeten we waarschijnlijk de woorden definiëren om het verschil te kunnen duiden. Het is duidelijk dat de twee concepten eigenlijk mekaars tegengesteld zijn, maar we kunnen toch proberen om hun relatie te verduidelijken. Een effect is iets dat verandering produceert, iets dat zichtbaar is voor de buitenwereld. In die

zin werkt het door de taal en wat we kunnen gewaarworden als een verandering binnen datgene wat we kennen.

Het effectieve is de uitkomst van verschillende elementen die samenwerken om een resultaat voort te brengen waarvan we op een bepaalde manier al weten hoe we die moeten ervaren. Het is gebaseerd op voorgaande ervaringen en een inherente kennis over hoe bepaalde media functioneren zoals film, concert, opera of theater. Natuurlijk betekent dit niet dat er geen nieuwe vormen kunnen opduiken als een hybride van deze functies die nog altijd een 'effect' hebben. Bedenk hoe in film de 'speciale effecten' precies de hyperrealiteit uitdrukken van een expressie. Het is de productie van intensificatie en overmaat die het effect/de verandering in de waarneming binnenbrengen.

Dat klinkt inderdaad als precies het omgekeerde van affect? Ja, affect is iets anders. Affect is datgene dat nog niet kan benoemd worden, de beweging van het in-wording-zijn voor een gewaarwording stolt tot een gevoel of een emotie. Het is een prebewuste staat van ervaren en heeft geen geëxternaliseerde relatie tot sociale structuren, wat